

МИЛИЦА МАТИЈЕВИЋ
Библиотека „Димитрије Туцовић“, Лазаревац
milica.biblioteka@gmail.com

НОВА ПРАВИЛА ИГРЕ: РЕГИОНАЛНА САРАДЊА ДЕЧИЈИХ БИБЛИОТЕКА

САЖЕТАК | Јачање професионалне заједнице почиње заједничким радом: идентификовањем заједничких циљева, повезивањем са релевантним актерима, усклађивањем интереса, изградњом савеза, дефинисањем улога и одржавањем односа који су подстакнути заједничким вредностима.

Не постоји већа моћ за промену и усвајање нових вештина и знања од заједничког деловања, унапређивања комуникације и укључивања у глобалне акције заговарања и изградње заједнице.

Партнерства које градимо делују и постоје у ширем глобалном контексту. У нашу праксу доносе искуства великог броја људи, чине нас видљивим широј заједници и мењају перспективу свакодневног пословања.

Овај рад се бави истраживањем како је регионални стручни скуп, које је у оквиру „Фестивала хумора за децу“ више од десет година библиотека „Димитрије Туцовић“ у Лазаревцу организовала за библиотекарe који раде са децом и младима, помогао да се оствари чврста и континуирана регионална повезаност, сарадња и размена искустава.

КЉУЧНЕ РЕЧИ | регион, професионална сарадња, партнерства, библиотеке, библиотека „Димитрије Туцовић“

НЕОПХОДНОСТ САРАДЊЕ

Јачање професионалне заједнице почиње заједничким радом: идентификовањем заједничких циљева, повезивањем са релевантним актерима, усклађивањем интереса, изградњом савеза, дефинисањем улога и одржавањем односа који су подстакнути заједничким вредностима.

Међубиблиотечка позајмица први је и најважнији облик сарадње међу библиотекама, како на националном тако и на међународном нивоу. И данас овај облик сарадње заузима посебно место. Међутим, од средине прошлог века јачају и други облици сарадње међу библиотекама. Увођење рачунара у библиотечко пословање и коришћење телекомуникационих мрежа за разноврсне библиографске и друге услуге означило је прекретницу у организацији сарадње у другој половини 20. века.

Сарадња постаје неопходна, а правила понашања и деловања у коришћењу фондова и других извора информација регулишу се националним законским и подзаконским актима. У свакодневном раду то значи бољу искоришћеност и доступност библиографских, каталожких и рефералних извора информација, збирки, база пуних текстова, као и унапређење квалитета корисничких услуга.

Развијеност библиотечко-информативног система данас, његова сложеност и потреба његовог континуираног изграђивања и унапређивања подстиче библиотекаре да проширују подручје међусобне сарадње. У складу са темељним задацима струке библиотеке међусобно сарађују на успостављању мреже у набавци, обради, чувању и заштити грађе, али и на унапређивању услуга за кориснике. Важан сегмент сарадње је сарадња на подручју образовања запослених у библиотекама и корисника, као и сарадња у научно-истраживачком раду.

Сарадњу међу библиотекама подстичу и струковна удружења и удружења библиотека и сродних установа. На међународном нивоу важна је улога ИФЛА-е, ЕБЛИД-а, ЛИБЕР-а и других међународних организација. На националном нивоу важна је улога Библиотекарског друштва Србије, Народне библиотеке Србије, али и појединих јавних библиотека које својом делатношћу подстичу регионалну и међународну сарадњу, размену искустава и усаглашавање образовних програма за библиотекаре.

ПРЕТПОСТАВКЕ САРАДЊЕ

Сарадња међу библиотекама и сродним установама како на националном, тако и на регионалном и међународном нивоу захтева одређене претпоставке. Пре свега је потребно да библиотекари прихвате идеју о партнерству и сарадњи, да схвате њену практичну димензију и сазнање да не постоји већа моћ за промену и усвајање нових вештина и знања од заједничког деловања, унапређивања комуникације и укључивања у глобалне акције заговарања и изградње заједнице. Сарадњом се нужно не смањују трошкови пословања, али она свакако доприноси унапређењу квалитета свих библиотечких услуга. Унапређење квалитета услуга постиже се тиме што се сарадњом, било она национална, регионална или међународна увећава могућност стручног усавршавања запослених у библиотекама. Овај вид стручног усавршавања доноси у нашу праксу знања и искуства великог броја колега фокусираних на сличне теме, послове и проблеме. На тај начин мења се перспектива нашег свакодневног пословања, а коначан резултат је квалитетнија услуга.

Важно је истакнути и то да партнерства које градимемо делују и постоје у ширем глобалном контексту и чине нас видљивим широј заједници. Од сарадње се, осим бољих професионалних односа и веза, очекује и креирање и унапређење нове слике библиотеке у јавности. Стога је неопходно заједничке активности добро маркетиншки представити како стручној и корисничкој, тако и широј заједници. Циљ сваке маркетиншке активности је да о нашој организацији, у овом случају библиотеци, креира позитивно мишљење у нашем окружењу. Превлађујућа карактеристика тог окружења је презасићеност сваке врсте понуде. У том и таквом окружењу није довољно радити напорно и добро. Потребно је тај рад учинити видљивим и друштвено оправданим. Ефикасни односи с јавношћу омогућују успостављање и одржавање међусобног разумевања између организације и њених јавности.

Потребно је да свака библиотека има свој план сарадње.

Тај план представља спону између потреба и ресурса ваше библиотеке и потреба и ресурса потенцијалних партнерских библиотека. Почине договором о сарадњи са библиотекама у оквиру Србије, плановима за сарадњу у региону и стварањем претпоставки за међународну сарадњу. Осим планираних активности и динамике њихове реализације план би требало да одреди и методе за вредновање резултата. Изузетно је важно да зацртани планови буду оствариви, имају приоритете и буду прихватљиви онима који ће их реализовати. У супротном, ово је непотребно расипање библиотечких ресурса.

ПРЕПРЕКЕ

Национална, регионална и међународна сарадња међу библиотекама отежана је многим препрекама. Величина, статус, култура организације, техничка опремљеност, буџет – све то може бити препрека сарадњи међу библиотекама. Веома је тешко успоставити складна партнерства између библиотека које имају различиту величину, техничку опремљеност или висину буџета.

Препреке могу бити и однос библиотекара према сарадњи. Инертност, интелектуална лењост, страх од увођења нових метода рада, пасиван отпор – све су то озбиљне препреке сарадњи и размени искустава која треба за крајњи резултат да има унапређен начин рада. Искуства других која ће нам помоћи да избегнемо грешке у раду уступају пред традиционалним начином рада.

Такође, у планирању сарадње важно је избећи препреке које су последица особености менталитета, административних, политичких и законодавних претпоставки.

РЕГИОНАЛНА САРАДЊА ДЕЧЈИХ БИБЛИОТЕКА

Оно што до сада није поменуто је да сарадња може бити реализована на ниџу поједница, институције или државе. Регионални стручни скуп, које је у оквиру Фестивала хумора за децу више од десет година библиотека „Димитрије Туцовић“ у Лазаревцу организовала за библиотекарe који раде са децом и младима, помогао да се оствари чврста и континуирана регионална повезаност, сарадња и размена искустава на сва три нивоа.

До 2004. године студијски део манифестације чинила су излагања теоретичара књижевности за децу, писаца, васпитача, психолога, педагога. Године 2004. долази до промене концепције стручног дела манифестације. Тема округлог стола те године била је „Библиотекари писци за децу“. У овај сегмент програма активно се укључују библиотекарe који раде са децом у библиотекама у Србији и региону.

Оваквом концепцијом одржавања стручног дела Фестивала хумора за децу Библиотека у Лазаревцу се легитимише у стручној библиотечкој јавности као један од најактивнијих чланова библиотечке заједнице. Овај скуп је био један од ретких који окупља библиотекарe који раде са децом и то је разлог што је у овом програму сваке године учествовало све више библиотекара из све већег броја дечијих одељења јавних библиотека у Србији и региону. Осим библиотекара, у раду стручног скупа учествовали су и писци за децу, представници издавачких

кућа, илустратори књига за децу, просветни радници. Тако је овај сегмент фестивалског програма постао својеврсна берза идеја и искустава.

Првих неколико година основни задатак овог окупљања је био грађење и jaчање националне мреже сарадње међу библиотекама и институцијама које они представљају. Теме о којима се говорило имале су циљ да осветле добре примере из праксе дечјих одељења јавних библиотека у Србији. Тако се 2005. године говорило о часописима за децу као улазницама у свет књиге, а 2006. о креативним радионицама у библиотекама. Већ 2007. учешће на скупу „Право на читање“ узимају и колеге из региона, као и професори са Катедре за библиотекарство и информатику Филолошког факултета Универзитета у Београду. Шири се спектар тема из рада у дечјим одељењима. Већ 2009. о пројектима у библиотекама говори Бетина Раднер, тадашња управница библиотеке Гете-института, која преноси искуства немачких библиотекара. И наредних година драгоцен искуства са колегама из земље и региона размењују најактивнији библиотекари дечјих одељења. Године 2012. на иницијативу библиотекара за децу и младе, а уз подршку Библиотекарског друштва Србије у Лазаревцу на стручном скупу коме је присуствовало више од педесет библиотекара из Србије формирана је Секција за рад са децом и младима. Наредних година излагачи на скупу су били представници Хрватског читатељског друштва, као и представници Хрватског књижничарског друштва и Друштва библиотекара Републике Српске.

ЗАКЉУЧАК

Сарадња учесника ових окупљања је била отежана многим препрекама: разликом у професионалним биографијама, величином и статусом библиотека из којих су долазили, буџетом и разумевањем потребе ових годишњих окупљања. Заједничко им је што су били високо мотивисани, препуни ентузијазма, опредељени за колективни рад и размену идеја, прекограничну сарадњу. Најважнија је била потреба да се изгради чврста мрежа ангажованих појединаца чији је циљ унапређење струке. Ово регионално окупљање изнедрило је даљу сарадњу како библиотечких радника, тако и библиотека у региону. Учинио је видљивим рад многих и указало на могућности нових партнерстава. Бити активан члан стручне заједнице, ангажован на њеној изградњи и развоју, обликовати своју професионалну будућност у регионалном и међународном контексту – то је оно у шта смо веровали и шта смо настојали остварити. Регионална сарадња доноси нова правила игре: већи капацитет за учење, примену наученог и модификовање прилагођено датој ситуацији.

ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ

Матијевић, Милица и Наталија Лекић. *Двадесет њих година Фестивала хумора за децу*. Лазаревац: Библиотека „Димитрије Туцовић“, 2013.

Матијевић, Милица. „Односи с јавношћу и библиотеке“. *Бележница* 23 (2011): 18–25.

Tadić, Katica. *Rad u knjižnici: priručnik za knjižničare*. Opatija: Naklada Benja, 1994.

HANDBOOK of library cooperation. Hants: Gower, 1991.

MILICA MATIJEVIC
“Dimitrije Tucovic” Library, Lazarevac
milica.biblioteka@gmail.com

NEW RULES OF THE GAME: REGIONAL COOPERATION
OF CHILDREN LIBRARIES

SUMMARY | Strengthening a professional community begins with collective effort: identifying mutual goals, connecting the relevant actors, synchronizing interests, building an alliance, defining roles and maintaining the relationships that are inspired by collective values.

There is no greater power to change and acquire new skills and knowledge than a joint effort, improving communication and participating in global actions of encouraging and building a community.

The partnerships we build work and exist in a wide global context. They bring the experiences of a huge number of people into our practice, make us visible in the eyes of a wider community, and change the perspective of everyday work.

This paper deals with the research on how a regional professional conference – which has been organized for more than ten years by the library “Dimitrije Tucovic” Lazarevac as part of the Children Humor Festival for librarians that work with children and the young – helped establish a firm and uninterrupted regional connectedness, cooperation, and the exchange of experiences.

KEYWORDS | region, professional cooperation, partnership, libraries, “Dimitrije Tucovic” library

МИЛИЦА МАТИЕВИЧ
Библиотека “Димитрий Туцович”, Лазаревац
millica.biblioteka@gmail.com

НОВЫЕ ПРАВИЛА ИГРЫ:
РЕГИОНАЛЬНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО ДЕТСКИХ БИБЛИОТЕК

СЖАТОСТЬ | Укрепление профессионального сообщества начинается совместной работой: определение общих целей, связывание с важными деталями, согласование интересов, создание альянсов, определение ролей и поддерживания отношений, которые имеют совместные центры.

Не существует более великая мощь за изменение и усвоение новых умений и знаний от совместного действия, улучшения коммуникаций и интеграции в глобальные акции информационного-пропагандитического общества.

Партнёрские отношения, которые действуют, существуют более широко в глобальном контексте. В нашу практику приносят опыт большого количества людей, делая нас видимыми для широкой публики сообщества и меняют перспективу повседневного бизнеса.

В этом документе рассматривается, как региональное совещание эксперто, которое в рамках фестиваля “Детский юмор” уже более десяти лет библиотеки “Димитрий Туцович” в Лазареваце организована для библиотекарей, работающих с детьми и молодежью, помогли создать прочную и непрерывную региональную связность, сотрудничество и обмен опытом.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА | регион, профессиональное сотрудничество, партнерства, библиотеки, библиотека “Димитрий Туцович”